

oudheidkundige kroniek

In "De Gazet van Gent" van 7 september 1925 verscheen een artikel van Alfons Van Werveke over

Boycotten honderd jaar voor Boycott

Men leest, in Winkler Prins' Geïllustreerde Encyclopaedie, 4den druk: Boycotten is een woord, in 1880 ontstaan, in verband met de beweging in Ierland. Kapitein James Boycott, overleden in Juni 1897 te Flexton in Suffolk, bestuurder van de goederen van graaf Erne, in het Iersche graafschap Mayo maakte zich door zijn gestrengheid tegen de pachters zoo gehaat, dat het volk hem in de ban deed. Zijn dienstboden en werklieden werden, onder bedreiging der gestrengste straffen, genoodzaakt hem te verlaten; kooplieden werden gehinderd handel met hem te drijven, en eindelijk dreigde men hem zelf en zijn gezin met mishandeling. Boycott kende echter geen vrees. Een afdeeling soldaten kwam hem te hulp en arbeiders uit Ulster stelden hem in staat om den oogst binnen te halen. Toen dit geschied was, hield hij het echter voor geraten, het landgoed vaarwel te zeggen. Het nemen van dergelijke maatregelen werd voortaan met den naam boycotten bestempeld en is een strijdmiddel geworden, dat in nieuwere stijl door de sociaal-democraten herhaaldelijk in praktijk werd gebracht.

Bovenstaande artikel geeft den indruk dat het boycotten eerst in 1880 zou toegepast zijn. Dat is echter volstrekt niet zoo. Ziehier inderdaad wat in 1774 te Gent is voorgevallen. Wij verhalen de zaak volgens een officieel stuk, namelijk volgens het proces-verbaal van de zitting der nering van de hoedenmakersbazen, gehouden den 6 October 1774. De tekst volgt bijna letterlijk.

Ten voornoemden dage gaf Jan Roelant, lid van deze nering aan dezen boeten eed te kennen, dat zijne drie hoedenmakersgasten, Adriaan de Grootte, Jan de Mil en Jan Nottiens, die op zijnen winkel werkten, denzelven hebben verlaten, en zijn gaan werken bij andere meesters dezer stad. Onder alle de gasten, deel uitmakende van hunne zoogenaamde beurs, is bij een soort monopolie besloten en vastgesteld, dat men niemand van alde gasten, binnen deze stad zijnde of die er nog zouden in komen, op den winkel van voornoemden Roelant zal laten werken, op straffe van niet alleen buiten de beurs te worden gesloten, maar ook van in het water te worden geworpen of een dergelijke straf te ondergaan. Aloo heeft Roelant sedert Maandag verleden geen enkelen werkman kunnen bekomen. Zulke toestand mag niet blijven duren, zoo niet zouden de hoedenmakersgasten den baas spelen over de meesters en doen met de andere bazen als met Roelant, waarin volstrekt dient voorzien te worden.

Bovenstaande rijpelijk overleid en nagaande zijnde, werd, met eenparige stem-

men besloten, dat de twee huidige gezwoornen van de nering elk eenen hoedenmakersgast van hunnen winkel naar dien van Roelant zouden zenden om aldaar te werken. In geval die twee gasten aldaar weigerden te werken; zullen zich alle bazen verbinden ze gedurende één jaar en zes weken geen werk te geven; de volgende twee bazen in den eed van de nering zullen dan elk één gast zenden bij Roelant op dezelfde straffe bij weigering, en alzoo voort tot den laatsten gast inbegrepen. Al wat voorgeschreven is zal ook geschieden als bij een anderen baas monopolie (boycottage) gepleegd wordt, en dat op de hieronder opgegeven straffe, ten einde alzoo te voorkomen den ondergang van de nering.

Moest het gebeuren dat een of ander meester hoedenmaker hetgeen voorgeschreven niet als gedragsregel volgde, zoo verbindt hij zich, door hieronder zijne handteekening te zetten, een som van honderd gulden te betalen, ten profijte van de nering, voor iederen gast van de voorschreven dien hij binnen den bepaalden tijd tewerk zou stellen, dat alles doordien er geen ander middel is om de hoedenmakersgasten te breidelen en hun monopolie (boycottage) te doen ophouden, tot beter gevolg van dewelke zij dit stuk hebben onderteekend den bovenvermelden dag (volgen twaalf handteekeningen).

Het blijkt wel, dat de bazen het pleit wonnen, daar het resolutieboek niets meer nopens deze zaak vermeldt. De werklieden gaven echter den strijd niet op: de volgende processen-verbaal bewijzen, dat de beurs of het syndikaat van de gasten een macht geworden was, waarmede de bazen af te rekenen hadden.

A. VAN WERVEKE
